

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Miluše Doškové a Mgr. Radovana Havelce v právní věci žalobců: a) V. V. T., b) L. V., zastoupeni JUDr. Josefem Klofáčem, advokátem se sídlem Mariánská 531, Česká Lípa, proti žalovanému: **Policie ČR, Ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie**, se sídlem Olšanská 2, Praha 3, v řízení o kasační stížnosti žalobců proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 13. 11. 2007, č. j. 8 Ca 273/2007 - 15,

t a k t o :

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 13. 11. 2007, č. j. 8 Ca 273/2007 - 15, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

I.

Kasační stížností podanou v zákonné lhůtě se žalobci jako stěžovatelé domáhají zrušení shora uvedeného usnesení Městského soudu v Praze, kterým bylo zastaveno řízení z důvodu nezaplacení soudního poplatku ve výši 2000 Kč.

II.

Stěžovatelé se žalobou podanou dne 3. 9. 2007 u Městského soudu v Praze domáhali zrušení rozhodnutí Policie České republiky, Ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie (dále jen „žalovaný“) ze dne 26. 6. 2007, č. j. SCPP-2489/C-218-2007, kterým bylo zamítnuto jejich odvolání proti rozhodnutí Policie České republiky, Oblastní ředitelství cizinecké a pohraniční policie Ústí nad Labem, Oddělení cizinecké policie Česká Lípa (dále jen „prvostupňový správní orgán“) ze dne 25. 5. 2007, č. j. SCPP-00499-28/UL-I-CL-2007. Tímto rozhodnutím byla žalobci a) zamítnuta žádost o povolení k trvalému pobytu na území České republiky podle ustanovení § 87k odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 326/1999

Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), neboť žadatel nepředložil stanovené náležitosti a je důvodné nebezpečí, že by mohl závažným způsobem narušit veřejný pořádek.

Protože s podanou žalobou nebyl uhrazen soudní poplatek, vyzval městský soud usnesením ze dne 19. 9. 2007, č. j. 8 Ca 273/2007 - 9, stěžovatele k úhradě soudního poplatku ve výši 2000 Kč podle položky č. 14a, bod 2 písmeno a) Sazebníku soudních poplatků, který je součástí zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. Lhůtu splatnosti určil soud třidenní s tím, že počíná běžet následující den po doručení výzvy.

Usnesení obsahující výzvu k zaplacení soudního poplatku bylo doručeno právnímu zástupci stěžovatelů dne 1. 10. 2007 (č. l. 10 soudního spisu). Městský soud tuto výzvu ve stejný den zaslal také přímo stěžovatelům, spolu s poučením o složení senátu a s poučením o možnosti rozhodnout o věci samé bez jednání; tyto písemnosti doručoval soud oběma stěžovatelům na jejich adresy uvedené v žalobě (č. l. 12 a 13 soudního spisu). Pošta nicméně vrátila obě zásilky s tím, že adresáti jsou na uvedených adresách neznámí. Stěžovatelé ani jejich právní zástupce, kterému se podařilo zásilku doručit, na tuto výzvu ve stanovené lhůtě nereagovali. Městský soud v Praze proto shora citovaným usnesením ze dne 13. 11. 2007 řízení zastavil [§ 47 písm. c) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“)]. Podle tohoto ustanovení soud řízení zastaví, stanoví-li tak tento nebo zvláštní zákon. Zvláštním zákonem je v daném případě zákon o soudních poplatcích. Podle ustanovení § 9 odst. 1 tohoto zákona soud řízení zastaví, nebyl-li poplatek za řízení splatný podáním návrhu na zahájení řízení zaplacen ani po marném uplynutí lhůty určené soudem ve výzvě k zaplacení poplatku.

III.

Stěžovatelé v kasační stížnosti uplatnili důvod obsažený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., tj. namítli nezákonnost rozhodnutí o zastavení řízení.

Uvádí, že se žalobou ze dne 1. 9. 2007 domáhali zrušení obou citovaných správních rozhodnutí a požadovali také, aby byl jejich žalobě přiznán odkladný účinek. Stěžovatelé přiznávají, že svému zástupci JUDr. Klofáčovi oznámili adresu, kde byli původně hlášeni a kam se poté on i soud (neboť tuto adresu uvedli také v žalobě) snažili doručovat korespondenci. Stěžovatelé si ovšem zařídili nové ubytování (od 6. 6. 2007), přičemž tuto změnu svému zástupci nesdělili. Poté, co byli kontaktováni prvostupňovým správním orgánem, navštívili svého zástupce a zjistili, že řízení před Městským soudem v Praze bylo dne 13. 11. 2007 zastaveno a že advokát od jejich zastupování dne 24. 8. 2007 z důvodu jejich nesoučinnosti odstoupil. Stěžovatelé dodávají, že tato nesoučinnost byla zapříčiněna jejich přestěhováním na novou adresu. K doložení těchto skutečností připojují stěžovatelé obálku adresovanou žalobkyni b), která se advokátovi vrátila jako nedoručená; dále dopis advokáta ze dne 24. 8. 2007, který adresoval prvostupňovému správnímu orgánu a oznamoval jím, že od dalšího zastupování stěžovatelů odstupuje; v neposlední řadě předkládají také smlouvu o podnájmu družstevního bytu ze dne 6. 6. 2007 a nové plné moci udělené JUDr. Klofáčovi dne 16. 11. 2007 k jejich zastupování pro řízení jak o žalobě ze dne 1. 9. 2007, kterou za ně podal, tak o kasační stížnosti.

Stěžovatelé dále konstatují, že se soud měl pokusit doručit usnesení ze dne 19. 9. 2007, tzn. výzvu k zaplacení soudního poplatku, rovněž jim (majíce pravděpodobně na mysli na jejich novou adresu, neboť soud se stěžovatelům na adresu uvedenou v žalobě doručovat pokoušel). Prvostupňovému správnímu orgánu bylo totiž dobře známo, že dne 1. 9. 2007 podali proti jeho rozhodnutí žalobu, znal jejich novou adresu a věděl, že dnem 24. 8. 2007 JUDr. Klofáč od jejich zastupování odstoupil. Tímto postupem by nedošlo k situaci, že by nebyl soudní poplatek z jejich strany uhrazen. Stěžovatelé doplňují, že soud neměl řízení zastavovat, neboť byly dány důvody ve smyslu ust. § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. – svou žalobu nevzali výslovně zpět a navíc jim vznikla jako manželům vážná újma na právech (ve smyslu zákona o rodině). Stěžovatelé jsou dále přesvědčeni, že jsou naplněny také podmínky vymezené v ustanovení § 9 odst. 7 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o soudních poplatcích“), kdy soud, který usnesení o zastavení řízení vydal, zjistí, že ještě předtím, než toto usnesení nabylo právní moci, byl soudní poplatek zaplacen. Jako důkaz stěžovatelé přikládají listinu ze dne 19. 11. 2007, původně doručenou JUDr. Klofáčovi dne 1. 10. 2007, na níž je soudní poplatek ve výši 2000 Kč vylepen. Stěžovatelé se proto domnívají, že tímto došlo k naplnění litery zákona o soudních poplatcích, Městský soud v Praze by měl své rozhodnutí zrušit a dále pokračovat v řízení.

Stěžovatelé ze všech shora uvedených důvodů navrhuji, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení Městského soudu v Praze zrušil a věc mu vrátil k novému rozhodnutí; současně žádají, aby Nejvyšší správní soud rozhodl také o žalobě ze dne 1. 9. 2007, protože celé řízení před správními orgány probíhá již od března 2007; a dále stěžovatelé žádají o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, a to jak ve vztahu k předmětnému usnesení městského soudu, tak i k rozhodnutí žalovaného. Stěžovatelé mají za to, že o tomto odkladném účinku měl k jejich návrhu rozhodnout již městský soud a to ještě před vydáním usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku.

IV.

Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

V.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení Městského soudu v Praze v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů [§ 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.] a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Vzhledem k tomu, že Nejvyšší správní soud přikročil k rozhodnutí ve věci samé neprodleně po obdržení kasační stížnosti, poučení účastníků řízení o složení senátu a dalších nezbytných úkonech, nezabýval se již samostatně z důvodu nadbytečnosti návrhem na přiznání odkladného účinku této kasační stížnosti.

Na úvod je vhodné uvést, že podle ustanovení § 4 odst. 1 zákona o soudních poplatcích vzniká poplatková povinnost podáním žaloby a soudní poplatek je podle ustanovení § 7 odst. 1 téhož zákona tímto momentem splatný. Stěžovatelé k tomuto okamžiku svou poplatkovou povinnost nesplnili (což ostatně ani sami nezpochybňují); dostali ovšem možnost napravit toto pochybení ve lhůtě stanovené Městským soudem v Praze na základě ustanovení § 9 odst. 1 téhož zákona, po jejímž marném uplynutí teprve může dojít k zastavení řízení. Usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení poplatku by

přitom bylo možné zrušit soudem, který usnesení vydal, jen tehdy, jestliže by poplatek byl zaplacen dříve, než by toto usnesení nabylo právní moci. Nabytím právní moci usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení poplatku poplatková povinnost zaniká a pozdější zaplacení poplatku již nemůže na zastavení řízení nic změnit, jak vyplývá z ustanovení § 9 odst. 7 a 8 citovaného zákona.

Důvod pro zrušení napadeného usnesení Nejvyšším správním soudem by pak byl dán tehdy, jestliže by skutečně bylo zastaveno řízení v rozporu se zákonem, což konkrétně znamená, že by bylo zastaveno řízení, přestože stěžovatelé předmětný poplatek řádně zaplatili anebo pokud by výzva k jeho zaplacení (zde usnesení ze dne 19. 9. 2007, č. j. 8 Ca 273/2007 – 9) nebyla stěžovatelům doručena (neboť podle ustanovení § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích „*nebyl-li poplatek za řízení splatný podáním návrhu na zahájení řízení, odvolání, dovolání nebo kasační stížnosti zaplacen, soud vyzve poplatníka k jeho zaplacení ve lhůtě, kterou mu určí; po marném uplynutí této lhůty soud řízení zastaví.*“) a lhůta k jeho zaplacení by tedy ještě marně neuplynula.

Zdejší soud o celé věci uvažil tak, že za klíčovou považuje námitku stěžovatelů, že městský soud se měl pokusit doručit výzvu k zaplacení soudního poplatku také jim, když JUDr. Klofáč od jejich zastupování dne 24. 8. 2007 odstoupil.

Ze soudního spisu k tomu Nejvyšší správní soud zjistil, že žaloba ze dne 1. 9. 2007 byla podána ještě JUDr. Josefem Klofáčem (pravděpodobně z důvodu opatrnosti, kdy mu tato povinnost vyplývá z ustanovení § 20 odst. 2 a 4 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii: „(2) *Advokát je oprávněn odstoupit od smlouvy o poskytování právních služeb, popřípadě požádat o zrušení ustanovení či požádat Komoru o určení jiného advokáta (§ 18 odst. 2), dojde-li k narušení nezbytné důvěry mezi ním a klientem nebo neposkytuje-li klient potřebnou součinnost. Advokát je oprávněn takto postupovat také tehdy, pokud klient přes poučení advokátem o tom, že jeho pokyny jsou v rozporu s právním nebo stavovským předpisem (§ 16 odst. 1), trvá na tom, aby advokát přesto postupoval podle těchto pokynů... (4) Nedohodne-li se advokát s klientem jinak nebo neučiní-li klient jiné opatření, je advokát povinen po dobu 15 dnů ode dne, kdy podle odstavců 1 až 3 odstoupil od smlouvy o poskytování právních služeb, činit veškeré neodkladné úkony tak, aby klient neutrpěl na svých právech nebo oprávněných zájmech újmu. To neplatí, pokud klient advokátovi sdělí, že na splnění této povinnosti netrvá.*“), třebaže od zastupování stěžovatelů dne 24. 8. 2007 odstoupil. Následně soud zaslal advokátovi dne 19. 9. 2007 výzvu k zaplacení soudního poplatku (usnesení č. j. 8 Ca 273/2007 – 9), spolu s výzvou k předložení originálů plných mocí pro zastupování stěžovatelů v řízení o jejich žalobě a poučení o složení senátu a možnosti uplatnit námitku podjatosti; tato zásilka mu byla doručena dne 1. 10. 2007. Jmenovaný advokát však na tyto výzvy a poučení soudu nijak nereagoval. Soud téhož dne zaslal shora popsané výzvy a poučení také stěžovatelům a snažil se je doručit na stěžovateli v žalobě uvedenou adresu; písemnosti se ovšem soudu dne 7. 11. 2007 vrátily - na této adrese byli stěžovatelé neznámí. Dne 13. 11. 2007 proto Městský soud v Praze rozhodl o zastavení řízení.

Je pravdou, že advokát JUDr. Klofáč nesporně měl přímo s podáním žaloby soud informovat, že od zastupování stěžovatelů dne 24. 8. 2007 odstoupil a že toto podání činí za své bývalé klienty pouze jako poslední neodkladný úkon v dané věci, anebo měl tuto skutečnost sdělit soudu v odpovědi na jeho výzvu k zaplacení soudního poplatku. JUDr. Klofáč ovšem toto své oznámení učinil pouze vůči prvostupňovému správnímu orgánu.

Městský soud proto postupoval ve smyslu ustanovení § 47 písm. c) s. ř. s. a ustanovení § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích, podle něhož platí, že *„nebyl-li poplatek za řízení splatný podáním návrhu na zahájení řízení, odvolání, dovolání nebo kasační stížnosti zaplacen, soud vyzve poplatníka k jeho zaplacení ve lhůtě, kterou mu určí; po marném uplynutí této lhůty soud řízení zastaví.“*

Nejvyšší správní soud nicméně zastává setrvalý právní názor, podle něhož v případě pochybností o tom, zda byl skutečně řádně zaplacen soudní poplatek či nikoliv, je potřeba spíše upřednostnit řešení směřující k meritornímu rozhodování soudů před procesním ukončováním řízení, jelikož v tomto druhém případě reálně hrozí nebezpečí odepření přístupu k soudu (*denegatio iustitiae*), což je vada dosahující až ústavní intenzity. Za situace, kdy městský soud zasílal JUDr. Klofáčovi výzvu k zaplacení soudního poplatku, proto měl mít postaveno najisto, zda jmenovaný skutečně oba stěžovatele zastupuje. K žalobě totiž nebyla připojena plná moc, z níž by bylo patrné, že jmenovaný stěžovatele v tomto soudním řízení zastupuje. Součástí správního spisu pak je přípis JUDr. Klofáče ze dne 24. 8. 2007 (tj. datovaný ještě před podáním žaloby), kterým správnímu orgánu sděluje, že od zastupování stěžovatelů odstoupil.

Za této situace je třeba dospět k závěru, že usnesení Městského soudu v Praze ze dne 19. 9. 2007, č. j. 8 ca 273/2007 - 9, tj. výzva k zaplacení soudního poplatku, nebylo za výše popsané situace stěžovatelům řádně doručeno, jelikož je převzal pouze advokát, který je tou dobou již nezastupoval. Proto nebyl dán zákonný důvod k zastavení řízení.

Nejvyšší správní soud uzavírá, že vzhledem ke shora uvedenému považuje kasační stížnost za důvodnou.

Pouze pro úplnost zdejší soud dodává, že další námitce, že byla naplněna podmínka ustanovení § 9 odst. 7 zákona o soudních poplatcích (*„Usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení poplatku zruší soud, který usnesení vydal, je-li poplatek zaplacen ve věcech správního soudnictví dříve, než usnesení nabylo právní moci, a v ostatních věcech nejpozději do konce lhůty k odvolání proti tomuto usnesení. Nabude-li usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení poplatku právní moci, zaniká poplatková povinnost.“*), nemůže přisvědčit, neboť napadené usnesení městského soudu ze dne 13. 11. 2007 nabylo právní moci dne 16. 11. 2007, kdy jej převzal zástupce žalobců (dne 16. 11. 2007 totiž JUDr. Klofáč stěžovatele již opět zastupoval – viz. plné moci na č. l. 25 a 26 soudního spisu). Listinu s vylepenými kolkovými známkami přiložili stěžovatelé ke kasační stížnosti podané na poštu dne 19. 11. 2007 (a doručené městskému soudu dne 21. 11. 2007) s tím, že tato byla údajně doručena advokátovi dne 1. 10. 2007. Městskému soudu byl ovšem tento doklad o zaplacení soudního poplatku předložen až spolu s kasační stížností (do té doby nebyl součástí soudního spisu), tedy dne 19. 11. 2007, kdy již bylo usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení poplatku pravomocné, a proto je nemohl městský soud zrušit. Stěžovateli předložená listina nebyla městskému soudu včas zaslána, do jeho dispozice se dostala až s podáním kasační stížnosti, takže nemůže být považována za relevantní důkaz, kterým by stěžovatelé své tvrzení o zaplacení poplatku prokázali (obdobně viz např. rozsudek zdejšího soudu sp. zn. 8 As 41/2005, in: www.nssoud.cz).

Ze všech dříve uvedených důvodů Nejvyšší správní soud napadené usnesení Městského soudu v Praze pro naplnění důvodu zakotveného v ust. § 103 odst. 1 písm. e) s.

ř. s. zrušil. Městský soud v Praze je v dalším řízení vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem v tomto rozsudku (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne podle § 110 odst. 2 s. ř. s. Městský soud v Praze v novém rozhodnutí.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. května 2008

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu